

NOVADNIEKS

OTRDIEK
1990. gada 25. septembris

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 16/ (5119)
Mēneš 3 lpp.

RAJONA PANORĀMA

Jauna sezona jau klāt! Ceturtdien rajona kultūras namā uz pirmo mēģinājumu pulcējās jauktā kora dalībnieki. Koris to izdarīja pirmais no desmit mākslinieciskās pašdarbības kolektīviem, kas šogad darbosies kultūras namā. Ir doma, ka šeit varētu būt arī septiņi maksas kursi.

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejam jauna vadība. Līdzšinējā direktore T. Bekeša izteikusi vēlēšanos turpmāk strādāt par jaunāko zinātnisko līdzstrādnieci. Par muzeja direktori pieņemta Latvijas Universitātes Vēstures fakultātes šīgada absolvente I. Bebrīša.

Pilnā sparā rit gatavošanās labdarības akcijai «Esi līdzī, zemes bērns!». Notika rajona pašdarbības kolektīvu svētku dalībnieku vadītāju darba apspriede. Kopā ar sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem tās darbā piedalījās arī Latvijas Bērnu fonda vadības locekļi E. Razgulejeva un A. Bērziņš.

Rajna muzejs Jasmuižā gatavo izstādi «Latgāliešu literatūra starp diviem drukas aizliegumiem». Ja pagājušajā gadā mēs guvām pirmo ieskatu klaidā literatūrā, tad šogad lielākais vairums sev atklās veselu plejādi Latgāles literatūru. Starp tiem arī šīgada jubiliārus Povilu Priķuli, Naazmērstuli, Dzērķsteņu, Martu Skuju un citus. Lūgums palīdzēt ar fotogrāfijām, grāmatām un preses izdevumiem šīs ekspozīcijas veidošanā.

Pagājušo ceturtdien rajona iekšlietu daļu apmeklēja Latvijas Republikas iekšlietu ministra pirmais vietnieks milicijas dienesta ģenerālis Z. Indrikovs. Cetras stundas viņam ar mūsu milicijas darbiniekiem ritēja saruna par jauno koncepciju milicijas darba pārbūvē. Ministra vietnieks izteica savas domas, uzklauzīja preiļiešu viedokļus.

Rajona iekšlietu daļa paredz reorganizēties jau oktobrī, — pašreizējo štatu ietvaros sāks strādāt trīs teritoriālās milicijas nodaļas.

Vēca Raipoles muiža, kas atrodas Aizkalnes pagasta teritorijā, sāk jaunu dzīvi. Saimnieciskā aprēķina uzņēmums «Preiļi» no Raipa kolhoza nopircis tās ēkas, rentēs 40 hektārus zemes un nodarbosies ar zirgu audzēšanu. Uzsāka stajļa rekonstrukcija.

KĀDS stāvoklis ir Latvijas lauksaimniecībā! Uz to togad atbildi meklē visdažādākajos līmeņos. Analizē, salīdzina, prognozē. Taču to, ka tālāk tā vairs nevar, just varēja jau sen. Pilsētnieki par to pārliecinājās pēc arvien tukšākajiem un tukšākajiem veikalu plauktiem un arvien kodīgākajām tirgus cenām. Bet lauciniekiem jau tāpat viss bija, kā saka, līdz kaklam — ar visām prioritātēm plīks un nabags bijī, plīks un nabags paliksi...

— Pats galvenais, ar ko sāksu pakaidrojumus, ir tas, ka projektā paredzētās vienādas cenas visām lauksaimniecības produkcijas ražotāju kategorijām. Līdz šim bija tā, ka individuālajiem ražotājiem bija noteikta viena cena, bet kolhozi un saimniecības par to pašu saņēma savādāk. Bez tam bija vēl arī četras cenu zonas. Tagad par bullēnu vienādi saņems gan zemnieks, gan kolektīvā saimniecība.

Pēc pirmajiem aprēķiniem šķiet, ka cenas būs izdevīgas. Par augstākā nobarojuma liellopiem, piemēram, maksās 4810 rubļus (vienu tonnu dzīvsvārā). Tāpat par vienu tonnu jauno bekoncūku gan saimnieks, gan kolhozs saņems 4750 rubļus. Bet augstākā nobarojuma aitas maksās 6900 rubļus tonnā.

Krievu augstākās paredzētās arī valsts iepirkuma cenas pienam. Tagad saimnieks, piemēram, gadā nodeva valstij trīs tonnas piena par 29 kapeikām un par to neņēma pat ne pilnu tūkstoti. Pēc jaunā projekta viņš pienu pārdos jau par 53 kapeikām un par tādu pat daudzumu saņems pāri pusotram tūkstotim. Sādas cenas ļaus ražot rentabli.

Tūlīt arī jānosauca lauksaimniecības izdevienu un produkcijas saraksts, kuriem paredzētās līgumcenas. Tie ir kartupeļi rūpnieciskai pārstrādei, medus, vasks un citi biškopības produkti, zaļu sēklas, lopbarības zirņu un lopbarības pupu sēklas, dārzeņu, ķirbjaugu un citu lopbarības saknaugu sēklas, augļu koku un ogulāju sēklas un stādāmais materiāls, vitamīnizētie zāles milti, siens un salmi, vilna, šķirnes dzīvnieki, putni un olas, dīķa zivs un, visbeidzot, zverkopības produkcija.

Nu Lauksaimniecības ministrija kopā ar Ekonomikas institūtu izstrādājusi jaunu valsts iepirkuma cenu projektu lauksaimniecības produkcijai. Izstrādāts arī zemes nodokļu projekts. Kāds tas būs — gremdēs vēl dziļāk vai arī ļaus zemniekam ne tikai iztaisnoties, bet arī atkopties! Par to lūdz pastāstīt agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» priekšsēdētāja vietnieku IVANU JERŠOVU. Lūk, ko viņš pastāstīja.

Projektos — vienlīdzības zīme

Attiecībā par graudu ražošanu jāteic, ka graudiem paredzēta pamatcena un subsīdijas, kas būs atkarīgas no pašizmaksas. Lūk, piemēri. Ja graudiem gaidāmā pašizmaksa būs 200, 228 un 250 rubļi tonnā, tad mīkstajiem kviešiem (III un IV klase un ja lipekļis augstāks par 18 procentiem) pamatcena būs 235 rubļi, bet subsīdijas attiecīgi 110, 130 un 140 rubļi par tonnu. Rudziem pamatcena 300 rubļi un subsīdijas 140, 160 un 175 rubļi. Mīkstajiem kviešiem (IV klase, lipekļis zemāks par 18 procentiem), parastajām auzām un parastajiem miežiem lopbarībai pamatcena — 200 rubļi un subsīdijas attiecīgi 90, 110, 120 rubļi. Alus miežiem paredzēta visaugstākā pamatcena — 380 rubļi, kā arī subsīdijas 170, 200 un 220 rubļu apmērā.

Cukurbietēm gaidāmā pašizmaksa paredzama ap 60, 68 un 75 rubļiem tonnā. Pamatcena noteikta 82 rubļi, bet subsīdijas attiecīgi 15, 28 un 45 rubļi. Linu

Ko sprieda linkopji

Viņu izmēģinājumu un selekcijas stacijā notika linkopības padomes sēde. Tajā izskatīja jautājumus par linsēklu līgumcenu apstiprināšanu 1990. gada ražai, arī par šī gada linsēklu produkcijas atprečošanu ar spēkbarību, par linsēklu un tilinātu stiebrīņu līgumcenu 1991. gadā.

Sēdē piedalījās pārstāvji no visiem linaudzētāju rajoniem. Notika diskusijas par to, kādām jābūt linsēklu produkcijas cenām, lai ietērētu saimniecības šo kultūru audzēt. Mūsu rajonam tika izteikti pārmetumi par to, ka linsēklu sējumu platības pēdējos gados nepārtraukti samazinās, ka daudzas saimniecības nemaz nedomā par rītdienu un par to, ka arī pašiem drīz vien linsēklu audumi būs vajadzīgi.

Kāds stāvoklis linsēklu produkcijas nodošanā pašlaik ir pie mums! Atklāti runājot — gauzām bēdīgs. Lietus ir krievu iekavējis visus lauku darbus. Protams, ka tāpēc aizkavējusies arī linsēklu plūšana un vienā otrā saimniecībā linsēklu tūrumi izskatās tāpat kā rīsa lauki Vjetnamā vai Ķīnā — vienā ūdenī. Pat kāpurķēžu traktori netiek uz priekšu.

Linu fabrikai pagaidām ir piegādātas tikai 257 tonnas linsēklu, tas ir, tikai 39 procenti no plānotā. No visiem linsēklu pārstrādājošajiem uzņēmumiem tieši Preiļu linsēklu fabrika atrodas visbēdīgākajā situācijā. Pašlaik tur darbs rit divās maiņās, pie tam paredzams, ka darba pie tiks tikai līdz gada beigām. Nav arī nekādas rezerves no iepriekšējiem gadiem.

Šī gada klimatiskajos apstākļos,

kad jābrīnās un jāpriecājas par katru dienu un stundu bez lletus, dažas saimniecības tomēr ir spējušas novākt izaudzēto. Piemēram, kolhozs «Līvāni», kur linsēklu plāns ir izpildīts par 146 procentu apmērā, arī linsēklu plāns izpildīts 102 procentu apmērā. Linsēklu plāna izpildei tuvu ir kolhozi «Dzintars» un «Galēni», arī Kirova kopsaimniecība.

Uz lauka rajona saimniecībās atrodas vēl ap 500 tonnām salmiņu. Tagad jāuztraucas, kā lai to visu savāc, jo ar linsēklu taču ir daudz sarežģītāk nekā ar graudiem, kad reizēm pietiek ar vienu saulainu dienu.

Pavisam bēdīgi ir ar linsēklu, mūsu linsēklu stacijai ir piegādāti tikai 14 procenti no plānotā daudzuma.

Nav zināms arī tas, kādās platībās linsēklu saimniecībās audzēs nākamgad. Iespējams, ka daudz pēc šī gada rādītājiem neveiksmēm zaudēs jebkuru vēlēšanos nodarboties ar linkopību. Bet tiem, kuri vēl nav nonākuši tik lielā pesimismā, vēlos pastāstīt, kādas nākamajā gadā sagaidāmas linu cenas.

LINSĒKLU UN SALMIŅU (rubļos par tonnu)

Numurs	Stiebrīņi	Salmiņi
0,50	695	210
0,75	1020	500
1,00	1240	780
1,25	1445	945

LIGUMCENAS ŠKIRNES LINSĒKLĀM 1990. GADA RAŽAI (rubļos par tonnu)

Ataudzējums	Iepirkuma cena	Realizācijas cena
Mātes elite, super-elite, elite	540	560
1. ataudzējums	320	350
2. ataudzējums	270	300
3. ataudzējums	250	280
4. ataudzējums	220	240
Šķirnes	200	220
Tehniskās	120	150

Kad linkopības padomes sēdē runājām par linsēklu cenām, Daugavpils rajona pārstāvji izteicās, ka viņi pašlaik baltkrieviem pārdodot tehniskās linsēklas jau par trim rubļiem kilogramā.

Lai stimulētu linsēklu ražošanu, lauksaimniecības ministrs ir izdevis pavēli, kurā noteikts, ka 1991. gadā linsēklu produkcijai būs sekojoša atprečošana ar spēkbarību:

*) par vienu centneru linsēklu — 9,5 centneri; ja kā linsēklu — 6,5 centneri spēkbarības;

*) par vienu centneru linsēklu līdz ceturtajam ataudzējumam un ar līdzību 80 procenti un augstāk — 6 centneri, par pārējām linsēklām — 2 centneri spēkbarības

Kādas būs linu platības nākamajā gadā, to kompetentas noteikt pašas saimniecības. Un tieši no saimniecībām būs atkarīgs ne tikai Preiļu linsēklu fabrikas kolektīva liktenis, bet arī tas, vai mēs vairs gulēsim baltos, vēsos linu palagos...

Irēna ŠAITERE

stiebrīņiem ar gaidāmo pašizmaksu 510, 560 un 600 rubļi tonnā (stiebrīņi Nr. 0,75) pamatcena būs 820, bet subsīdijas 70, 160 un 230 rubļi.

Jāatzīmē, ka šie skaitļi nav nekāds nomainīgs un mūžīgs. Arī subsīdiju iespējamā sadale noteikta atkarībā no konkrētiem gada apstākļiem.

Bet tagad par nodokļiem. Vispirms gribu uzsvērt, ka Latvijas Republikas Augstākās Padomes likuma par zemes un lauksaimnieciskās darbības nodokli būtība ir vēsta uz to, lai visi, kas strādā un ražo uz zemes, maksātu tikai vienu nodokli. Līdz šim taču bija tā, ka mēs maksājām vairākus nodokļus, tajā skaitā ienākuma nodokli, transporta nodokli, ceļu uzturēšanas nodokli un tā tālāk. Ja mēs būtu pieturējušies pie Savienības projekta, tad mūsu rajonam, piemēram, pašreizējos apstākļos vajadzētu nodokļos samaksāt 7,5 miljonus rubļu, bet visai republikai — ap 370 miljoniem. Mūsu variants sastāda tikai apmēram 150 miljonus lielu summu.

Likumā otrajā pantā uzsvērts, ka nodokļu maksātājs ir juridiskā vai fiziskā persona, kurai ar valsts varas orgānu lēmumu valdījumā un lietojumā nodota attiecīgā zemes platība, kas apzīmēta zemes plānā un ierādīta dabā. Ja visa zemes platība vai tās daļa ar savstarpēju vienošanos tālāk nodota citam lietotājam, nodokli maksā pirmējais zemes lietotājs. Tas attiecas, piemēram, uz kolhoziem, kuri maksā nodokli par visu, arī par izdevotāju saimniecību rīcībā nodoto zemi. Savukārt izdevotājiem, kolhozniekiem attiecīgā nodokļu daļas kompensācija būs jāsamaksā kolhozam.

Likumā paredzēta arī rinda ar nodokli neapliekamam objektu, piemēram, sabiedriskās koplietošanas satiksmes ceļi, zeme, kur saimnieciskā darbība aizliegta ar likumu, pludmales, parki, zemes, ko aizņem pašpārvaldes iestāžu izglītības, kultūras, sociālās nodrošināšanas un sporta objekti un tā tālāk.

Zemes un lauksaimnieciskās darbības nodoklis principā sastāvēs no piecām daļām. Un viena no tām ir atkarīga no zemes kvalitātes novērtējuma. Republikā

lauksaimniecībā izmantojamās zemes bāzes novērtējums ir 26 balles. Par katru balli, kas ir virs šī novērtējuma, jāmaksā divi rubļi par hektāru. Rajonā šis nodoklis vidēji būs 17,8 rubļi par hektāru. Visauglīgākā zeme, acīmredzot, ir kolhoza «Sarkanā ausma», kur maksā par vienu hektāru 25,8 rubļi. Tikai nedaudz mazāk jāmaksā Leņina saimniecībai. «Smelteriem», «Ezerciemam» un Kirova kolhozam. Bet kolhoziem «Rušona» un «Gailiņi» maksā par zemes novērtējumu tikai 6,6 rubļi. Toties Aglonas padomju saimniecība no šī nodokļa veida atbrīvota, jo tur zemes novērtējums ir tikai 24 balles.

Būs jāmaksā arī par zemes ģeogrāfisko izvietojumu, jo ir taču atšķirība starp to, cik ērti ir saimniekot rajona centra tuvumā, cik izdevīgi tālākajā nomalē. Un tāpēc par ģeogrāfisko izvietojumu Leņina kolhozam būs jāmaksā visvairāk — 12,96 rubļi par hektāru, «Sarkanajai ausmai», «Sarkanajam Oktobrim», «Nākotnei» un «Rožupei» — pa 10,08 rubļiem, bet sešām attālākajām saimniecībām tikai 5,76 rubļi par hektāru. Rajona vidējais rādītājs ir 8 rubļi par hektāru.

Bet tagad — nodoklis par nekustamo īpašumu: lauksaimniecības ēkām, būvēm, dzīvokļiem un komunālo fondu (ņemot vērā amortizāciju). Te nu visiem aprēķiniem jābūt ļoti konkrētiem un precīziem. Visa vērtība tiek dalīta uz lauksaimniecībā izmantojamās zemes platībām. 750 rubļi uz hektāru ir ar nodokli neapliekams minimums. Tālāk par katru rubli vairs šī minimuma būs jāmaksā trīs kapeikas.

Lūk, piemērs. Leņina kolhozā nekustamais īpašums ir 900 rubļi uz hektāru, tātad apliekamā daļa — 150 rubļi. Tāpēc jāmaksā būs 4,5 rubļi uz hektāru. Kopumā rajonā aina ir visai raiba. «Sarkanajā Oktobrī» būs jāmaksā 17,94 rubļi par hektāru, bet «Rušonā», «Vanagos», «Ezerciemā», «Dzintarā». Rajna kopsaimniecībā un «Smelteros» nodoklis nebūs jāmaksā, jo nekustamais īpašums ir visā neliels. Rajona vidējais rādītājs — 3,25 rubļi uz hektāru.

(Nobeigums 2. lpp.)

Visskaistākā māja ciematā

Krašņa ir Latvija un arī mūsu novads — Latgale. Katram sirds jūsmo par savu dzimto vietu un ar ciešām tēvu un vectēvu saitēm tur pie dzimtajā, mīļā stūrīša. Latviešu tauta jau no seniem laikiem ir slavēta ar savu kultūru, ar zemes mīlestību un cieņu pret zemi.

Darbīgas rokas ir spējušas saglabāt mūsos šo cieņu pret tēvu māju, sakoptību, lepnumu par savu sētu.

Jau otro gadu Rušonas ciema padomes sieviešu padome rīko konkursu «Skaistākā sēta ciematā». Vērtēšanai tiek pakļautas visas individuālās mājas, kas atrodas ciematu teritorijā, daudzdzīvokļu mājās, Līvānu mājās, kā arī visu iestāžu un organizāciju teritorijās. Attiecīgi pa iepriekš minētajām grupām tiek apkopotā arī rezultāti.

Sogad, apbraukājot individuālo sektoru, komisija vienbalsīgi nolēma pirmo vietu piešķirt Janīnas Kraupšas (Aglonas stacija) un Anastasijas Grebežas (Grebeži) lauku sētām. Krašņi ziedošas, ar gaumi ierīkotas puķu dobes,

apjūtas visas ceļu malīņas, katram darbarīkam sava vieta. Patīkami? Protams. Otrajā vietā ierindojās Franciškā Saiteres (Aglonas stacija) un Reginas Ancveras (Aglonas stacija) lauku sētas. Trešajā vietā — Valentīnas Ročānes (Aglonas stacija) un Genovefas Jurānes (Gailiši) lauku sētas. Gods un slava minētajām ģimenēm, kuras prot turēt tīru savu pagalmu un prot arī ar raupju, sastrādātu roku glāstīt vāro sniegpulkstenīti pavasarī un krašņās dālijas galvas rudenī.

Patīkami iebraukt arī Anas Zalānes (Kastīre) un Reginas Bēķes (Aglonas stacija) sēta.

Atsevišķi tika vērtētas Līvānu mājas. Ārpus konkursa izvirzījās Helēnas Mazures māja (Gailiši) — pagājušā gada laureāte (attēlā). Pārejiem vēl daudz jāpiestrādā, lai panāktu šādu gaumīgu un interesantu mājas apkārtnes noformējumu.

Pirmās vietas ieguvēji: Lilija Upenlece (Gailiši), Olga Kivleniece (Kastīre). Otrā vietā Otilijas Plintas

(Gailiši) un Veronikas Pūdžas (Kastīre) mājas. Trešo vietu nolēmām nepiešķirt.

Rušonas ciema padomes teritoriju apkalpo 7 veikalī Nevienam pat prātā neienāk, ka arī pie veikala varētu noplaust sazēlušos nātru ceru vai arī kuplo balandu kušķi. Pārsvārā šāda aina atkārtojas pie visiem veikalīem, un tomēr visu cieņu veikala Nr. 78 «Kastīre» un veikala «Cauņes» meitenēm — nav aizmirsts, ka krašņa pukudobe vies labāku noskaņu.

Grūtāk ir novērtēt daudzdzīvokļu mājas, jo, kā saka, «saimnieku daudz, bet īsta neviena». Skumji ir pāiet gar daudzdzīvokļu mājām Gailišu ciemā. Balandas, nāres, usnes — un tas arī viss.

Patīkami iegriezies Bašku ciema daudzdzīvokļu māju pagalmos (SCO pakļautībā). Savu mājas teritoriju saposuši arī Kastīres mājas Nr. 8 iedzīvotāji.

Apskatot organizāciju un iestāžu teritorijas, patīkamu iespaidu atstāj abu skolu: Gailišu devingadīgās skolas un Rušonas skolas-bērnu darza teritorija, «Lauktechnikas» apkārtnē un Gailišu sakaru nodala.

Nepatīkamu iespaidu atstāj Kliškova ciemata centrs, «Agrokimijas» ēku teritorija, kā arī Gailišu un Katēgrādes medpunti.

Lūgums kolhozu «Gailiši» un «Rušona» vadībai — saņemt darbnīcu teritoriju, neļaut nezālēm augt durvju priekšā!

Turpmāk, pamatojoties uz Preiļu rajona deputātu padomes 19. sasaukuma 3. sesijas lēmumu, iestāžu un organizāciju vadītāji tiks saukti pie atbildības par teritorijas nesakoptību.

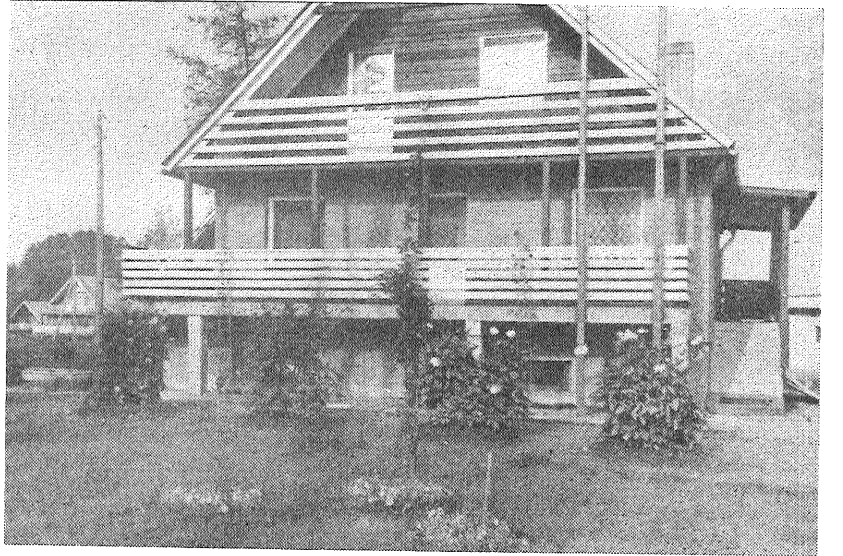
Sirsniņš paldies visām tām ģimenēm, tiem organizāciju un uzņēmumu vadītājiem, kuri ciema latviešu tautas kultūru un tikumus.

Jāpiebilst, ka šogad skates vērtētāji bija ne vien sieviešu

padomes locekļi, bet arī to sētu saimnieki, kuri pagājušajā gadā ieguva godalgotas vietas. Un domājams, ka viņiem bija tiesības kādu pakritizēt, kādām aizrādīt, — tāpēc neņemsim ļaunā.

Ilgi mēs nevarējām izspriest, kurām skaistāk, kurām labāk, jo tiešām daudz tādū lauku sētu, kurās dzīvo īsti saimnieki. Tāpēc necentīsimies jau iepriekš kritizēt šādas skates lietderību, bet paskatīsimies paši savā durvju priekšā.

Rušonas pagasta sieviešu padome

J. SILICKA foto

Tautas frontes pašreizējās aktualitātes

laukumu pārdēvēšanu, pieminekļu demontāžu, ir vienkārši ciniska nīrgāšanās. Lūk, mēs pārdēvējam, nojaucām — mums tas palīdzēja celt komunismu, bet ja jūs atjaunosit vecos nosaukumus, jums tas traucēs strādāt (t. i., novākt ražu utt.), turpiniet dzīvot mūsu apziņogoti un godiniet mūsu elkus.

Rajona Tautas deputātu padomes priekšsēdētājs I. Muzikants kungs iepazīstināja ar rajona pašvaldības sastāvu, struktūru, darbību un iespējamo sadarbību ar Tautas fronti. Tautas fronteī jāaktivizē vietējā pašvaldība.

Apspriežot Latvijas pilsonības jautājumu, konferences dalībnieki noraidīši izteicās par tā saukto «nulles variantu» (kad Latvijas pilsonība tiek piešķirta visiem šobrīd republikā dzīvojošiem pilsoņiem) un akceptēja domu, ka pilsonība atjaunojama visiem tiem, kas 1940. gada 17. jūnijā dzīvoja Latvijā, un viņu pēctečiem. Piešķirot pilsonību pārējiem pilsoņiem, jāvadās nevis no nodzīvoto gadu skaita Latvijā, bet gan no citiem kritērijiem: lojalitāte, valodas un vēstures zi-

nāšana. Pilsonību varētu piešķirt vai nu Latvijas pilsoņu ievēlētā Saeima vai Augstākā Padome ar Pilsoņu kongresa akceptu.

So pilsonības iegūšanas variantu atbalstīja arī Augstākās Padomes deputāte V. Zeiles kundze. Viņa atbildēja uz daudziem klātesošo jautājumiem, īpaši uzsverot, ka, sadalot zemi un pārējo īpašumu, būtu stingri jāskatās, kas iegūs to. Vai mēs neiztirgosim savu zemi un pārējo īpašumu svešautiešiem, kuri nesen ieradušies ar biezu naudas maku un nu grib kļūt par Latvijas saimniekiem?

Pieskaroties parlamenta darbam, V. Zeiles kundze teica, ka nekādas konsolidācijas frakciju starpā principālos jautājumos nav un nevar būt, jo Tautas frontes frakcija stingri stāv par Latvijas neatkarību de facto, bet «Līdztiesības» frakcija aizstāv un pārstāv citas valsts intereses.

Uz LTF III kongresu ievēlēti 3 delegāti: Ilgvars Muzikants, Visvaldis Kursītis un Arvids Pošeika.

A. POŠEIKA,

LTF Preiļu nodaļas priekšsēdētājs

● Jaroslavlā notika apgabalā tehniskās jaunrades izstāde. 300 autori iesniedza savus darbus: traktoros, motoblokus, automašīnas, visurgājējus, deltaplānus, jahtas, darbgaldus, radio un medicīnisko aparāturu. Bet, slēdzot izstādi, eksponāti tika pārdoti izsolē.

● ATTELA: devitklasnieks Saša Bobkovs kopā ar tēvu sameistarojis jau divus traktoros. Ar tiem var art, vagot, plaut, irdināt.

TASS fotohronika

REZONANSE

Bet kuram tad nauda nepatīk?

● Atbilde Silvijai Jokstei

Raksta «Komunisti mīl naudu» («Novadnieks», 1990. g. 8. septembra numurs) autore Silvija Jokste apšaubā, vai esmu bijis valširdīgs, sveicot rajona pedagogus sakarā ar jauno mācību gadu. Jūs, Silvija, varat nešaubīties: skolotājus es patiešām sveicu no visas sirds, kā nu man tas izdevās. Uzskatu, ka diezin vai žurnālists, kurš tik neiecietīgi apšaubā manu valširdību, vienos popularitāti starp neatkarīgās avīzes (kāds ir «Novadnieks») lasītājiem.

Kas attiecas uz LKP rajona komitejas zāles iedalīšanu skolas deju kolektīvam, varu paskaidrot sekojošo. LKP rajona komitejas ēka atrodas Latvijas Kompartijas Centrālās Komitejas bilancē un tajā ir tiesības ar šo ēkuroties, kā arī finansēt tās uzturēšanu un segt ekspluatācijas izdevumus. Bet tie 1989. gadā bija 15 tūkstoši rubļu, tāpēc maksu par vienu kvadrātmetru iznomāšanu — 6 rubļus un 34 rubļus stundā par zāles izmantošanu neesmu izdomājis ne es, ne arī LKP rajona komitejas birojs, to noteikusi Centrālās Komitejas Lietu pārvalde.

Mums bija saruna ar Preiļu 1. vidusskolu par mūsu zāles izmantošanu, izskatījām vairākus variantus — līdz pat priekšlikumam lūgt Centrālās Komitejas Lietu pārvaldi samazināt nomas maksu par 50 procentiem. Tāpēc nevar kategoriski apgalvot, ka neviens no mums nav iedzīlīnājis skolas problēmas.

LKP rajona komitejas ēkā izvietojusās 9 organizācijas, drīz tām piepūlcēsies vēl divas. Sēzu

zāle tiks izmantota pastāvīgi, — apgalvojums, ka tā vajadzīga tikai vienu reizi ceturksnī, ir tainīgs tikai attiecībā uz LKP rajona komitejas plēnumiem, jo zāli izmanto un izmantos turpmāk arī pārējās organizācijas, kas atrodas rajona komitejas ēkā. Kā redzat, zāle nepieciešama ne tikai komunistiem. Te ik mēnesi notiek arī LKP pilsētas organizācijas partijas sapulces.

Pilsētā ir daudz telpu, kur organizēt skolēnu mēģinājumus, un zāles ir mazāk noslogotas, tikai neviens negrib skolai palīdzēt.

Sarunu pēdējā variantā mēs ierosinājām atvēlēt savu zāli korīstiem dienas otrajā pusē, lai atbrīvotu telpas deju kolektīviem skolā. Tomēr šis variants skolai bija nepieņemams.

Uzskatu, ka šodien nepieciešams paātrināt 1. vidusskolas sporta zāles celtniecību. Un tam vajadzīgs gan preses, gan rajona varas iestāžu, gan visu līmeņu deputātu atbalsts, kuru pienākums ir pārcirst šo «celtniecības mezglu»...

Bet skatīt naudu šodien jāprot visiem, ja, protams, gribam kaut nedaudz pietuvoties tirgus ekonomikai. Tāpēc nemīlēt naudu var tikai cilvēki, kas nedomā par savas izdzīvošanas perspektīvu.

Panākumus jūsu tālākajā radošajā darbībā!

Ar cieņu —

P. ROMANOVS,

rajona Tautas deputātu padomes deputāts, LKP rajona komitejas otrais sekretārs

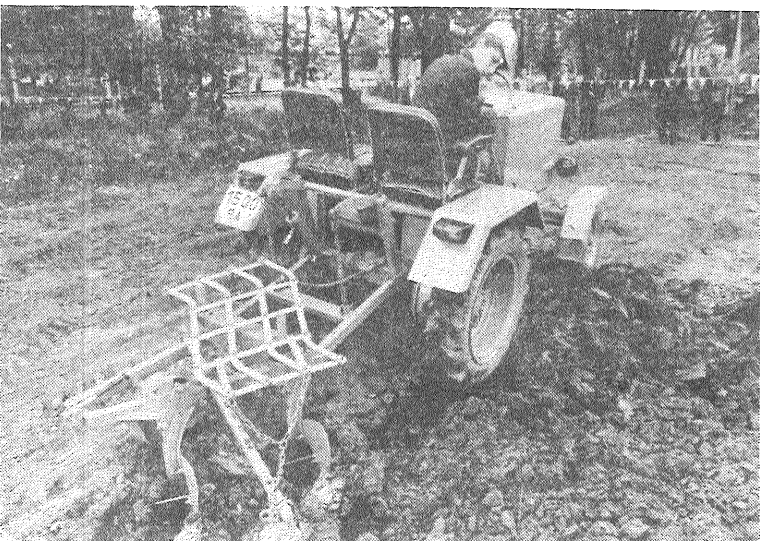
SES informē

Nedēļas laikā (17. — 21. septembris) radioaktivitāte rajonā nepārsniedza republikas fonu un bija no 10 līdz 19 mikrorentgeniem stundā. Izdarītas 48 pārbaudes no Baltkrievijas ievestajiem produktiem: produktiem bērniem, kartupeļu pārslām (izejviela čipsu ražošanai), margarīnam. Visos pārbaudītajos paraugos radioaktivitāte bija fona robežās.

Pēdējā ceturksņa laikā Preiļos pasliktinājusies no ūdensvada nemitā dzeramā ūdens kvalitāte. No 58 paņemtajiem paraugiem pēc mikrobioloģiskajiem rādītājiem 21 neatbilda sanitārajām normām. Lūdzam Preiļu iedzīvotājus neizmantot ūdeni dzeršanai nevārtīgā veidā.

V. MININS,

sanitāri epidemioloģiskās stacijas galvenais ārsts

— veicināt sakarus starp latviešu un citu tautu kultūrām;

— vienot trimdas un Dzimtenes kultūru.

2. LKF Spīdolas fonds piešķir šādas stipendijas un pabalstus:

«Atbalsts» — Latvijas pilsoņiem, kas strādā Latvijā;

«Ceļmaize» — Latvijas pilsoņiem, kas dodas strādāt ārpus Latvijas;

«Sālsmaize» — citu zemju pilsoņiem, kas ierodas strādāt vai mācīties Latvijā;

«Cerība» — Latvijas pilsoņiem līdz 35 gadu vecumam, lai palīdzētu viņiem apgūt Latvijas kultūrai vajadzīgas specialitātes, studēt citās zemēs, mācīties aspirantūrā ar Latvijas Kultūras fonda ieteikumu.

3. Stipendiju un pabalstu kandidāti var pieteikties konkursam pašī, viņus var izvirzīt dažādas iestādes, organizācijas un atsevišķas personas.

4. Piedalīties konkursā var jebkurš Latvijas vai citu zemju pilsonis, kurš iepazinies ar Spīdolas stipendiāta pienākumiem un ir ar mieru tos pildīt; pieteicis tēmu, kas atbilst kādam no 1. punktā noteiktajiem mērķiem, un savlaicīgi iesniedzis Spīdolas padomei šādus dokumentus:

— izpildītu pieteikuma anketi,

— pieteiktās tēmas saturu un veiktās iestrādes aprakstu,

— darba programmu tālākai tēmas izstrādei, uzrādot iespējamās darba izpildes formas un terminus.

Vēlami rakstiski ieteikumi no kandidāta izvirzītājiem vai atbalstītājiem.

5. Konkursā tiek vērtēti: pieteiktās tēmas nozīmīgums, kandidāta iestrāde tēmas īstenošanā, kandidāta zināšanu un spēju atbilstība pieteiktā darba veikšanai, darba īstenošanas iespējas.

6. Konkursa žūrija ir Spīdolas padome.

7. Konkursa kopējais naudas fonds ir 40 000 rubļu. Stipendijas tiek piešķirtas no 50 līdz 200 rubļiem mēnesī, vienreizēji pabalsti no 300 līdz 3 000 rubļiem. Stipendijas piešķir uz laiku līdz diviem gadiem.

Konkursa norise

14. septembris — 12. novembris — pieteikumu un citu dokumentu pieņemšana konkursam.

13. novembris — 15. novembris — Spīdolas padome iepazīstas ar pieteikumiem, atlasa tos konkursam, izvēlas ekspertus vērtēšanai.

4. decembris — 6. decembris — konkurss, Spīdolas padome, LKF pārstāvji un eksperti noklausās kandidātu ziņojumus, Spīdolas padomes sēde, kurā tiek izlemta stipendiju un pabalstu piešķiršana.

Pieteikuma anketes un sīkāku informāciju (t. sk. par stipendiāta pienākumiem) var saņemt Latvijas Kultūras fonda Konsultācijas par šiem jautājumiem pie programmu daļas koordinatora Gunta Kalniņa — ceturtdienās no pulksten 16.00 līdz 18.00, piektdienās no pulksten 10.00 līdz 12.00.

Adrese: Rīgā, Basteja bulvārī 12, 3. stāvā. Tālrunis: 228315.

Latvijas Kultūras fonda Spīdolas padomes aicinājums

Laukos allaž dzīvojuši cilvēki ar neparastām kultūras interesēm. Tie ir viņi, kas gadsimtu gaitā radījuši mūsu tautas kultūras vērtības un etniskās tradīcijas, bet šodien izžina sava novada vēsturi, izstāro ap sevi garīgumu un veicina augstas kultūras tradīciju iesakņošanu.

Spīdolas padome ieinteresēta iepazīt šos cilvēkus, atbalstīt un veicināt viņu darbību un šo veikumu nodot visas sabiedrības kultūrpārītē. Aicinām pieteikties konkursam par Spīdolas stipendijām un pabalstiem.

Ceram, ka Spīdolas padome aicinājumam atsauksies arī jaunās paaudzes cilvēki, kuriem ir spējas, iestrāde un vēlšanās veidot un bagātināt kultūrvīdi savā novadā, savā vistuvākajā apkārtņē.

SPIDOLAS STIPENDIJU UN PABALSTU KONKURSS

Latvijas Kultūras fonda Spīdolas padome izsludina konkursu 1990. gada otrā pusgada Spīdolas stipendijām un pabalstiem.

Vispārējie noteikumi

1. Stipendijas un pabalstus piešķir ar mērķi:

— veicināt kultūras vērtību apzināšanu un nodošanu sabiedrībai;

— rosināt kultūrvēstures pētījumus, to popularizēšanu;

Latvijas Amatnieku brālība vēlas nomāt visos Latvijas novados un to pagastos mājas lauku amatniecības atjaunošanai un tālākai attīstībai. Iespējami kolhoziem, padomju saimniecībām un individuālajiem māju īpašniekiem izdevīgi varianti.

Piedāvāt Amatnieku brālībā, Rīgā, Amatu ielā 5, tālrunis 213007.

Galvenais redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1956. gada 29. marta ceturtdienās, ceturtdienās un sestdienās.
 REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.
 Tālrunis uzziņām: 22305.
 Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Sarkanarmijas ielā 47.
 Izdevējdarbības licence Nr. 000069.
 Iespiests ražošanas apvienības «Līfa» Daugavpils tipogrāfijā Veikas ielā 1. Ofsetiespiedums. Viena nos. iespiedloksne.
 Mēfens 13959 eksemplāri (latviešu valodā — 10088 eksemplāri, krievu valodā — 3951 eksemplārs). Pas. 896.
 «Новадникс» («Земляк»). Газета Преильского района Латвийской Республики на латышском языке.
 Индекс 68169

SPORTS

Kāpēc pazūd sportotinterese?

Bērniem patīk sports. Īpaši jaunāko klašu skolēniem. Diemžēl ar gadiem šī interese pazūd. Un to lielā mērā sekmē skola, jo pietrūkst, ai, kā pietrūkst iniciatīvas bagātu fizikultūras skolotāju, direktoru, ārpusklases darba organizatoru, uz kuru sirdsapziņas tad paliek bērnu un jauniešu radināšana sportam.

No gada uz gadu vienu un to pašu skolu kolektīvi ir tie, kur fizikultūra un sports atstāti novārtā un rajona skolēnu spartakiādē šīs mācību iestādes ieņem pēdējās vietas. Tās ir Ārdavas un Gailišu deviņgadīgas skolas. Aizvadītajā mācību gadā Ārdavas skolēni piedalījās tikai

vieglatlētikas, bet Gailišu deviņgadīgās skolas — vieglatlētikas un novusa sacensībās, Ārdavā pastāvīgi nav fizikultūras pasniedzēja. Vai tā nav viela pārdomām šo skolu direktoriem?

Godalgotas vietas rajona skolēnu spartakiādēs kopvērtējumā regulāri ieņem vienu un to pašu skolu kolektīvi — Līvānu 1. vidusskola, Aglonas internātskola, Galēnu un Rožupes deviņgadīgās skolas.

Kāds ir skolēnu fiziskās sagatavotības līmenis? Soreiz par mērāuku nemsim skolēnu piedalīšanos republikas bērnu un jauniešu spartakiādes sacensībās. Līvānu 2. vidusskola rajona iz-

lases komandām sagatavoja 42, Līvānu 1. — 30, Preiļu 2. vidusskola — 28, Aglonas vidusskola — 27, Preiļu 1. vidusskola — 10, Aglonas internātskola — 5, Riebiņu vidusskola — 2, Priekulu deviņgadīgā skola — 2, Rožupes deviņgadīgā skola — 1 dalībnieku.

Pārējo skolu fizikultūras skolotāji nav sagatavojuši nevienu no rajona izlases komandu dalībniekiem. Vēl jāpiebilst, ka līdzās fizikultūras skolotājiem (vidusskolās) strādāja sporta klubu treneri un viena vai otra sporta veida attīstība skolās ir arī viņu darba rezultāts.

A. VELDRE

Basketbols: Līvānos vai visā rajonā?

Šis jautājums vēl un vēlreiz nedod mieru basketbola trenerim līvānietim Nikolajam Romanenko. Sākumā viss šķita skaidrs — vispirms basketbola grupas tiek atvērtas Līvānos un tad pakāpeniski arī Preiļos, varbūt arī kādā citā lielākajā rajona skolā, piemēram, Riebiņos, Aglonā. Galu galā, šis sporta veids ir populārākais republikā. Uzsākot savas darba gaitas Līvānos, treneris pacietīgi gāja uz savu mērķi — iemācīt basketbolu bērniem un vienlaikus veidot pieaugušo izlases komandas uz uzņēmumu bāzes. Kaut kāda sadarbība izdevās vienīgi ar Līvānu eksperimentālo biokīmisko rūpnīcu, kur uz fizikultūras un sporta nodarbibām skatās kā uz kaut ko reālu, vajadzīgu. Tāpēc arī radās «Biokīmika» vīriešu basketbola komanda, kura jau ir izspēlējusi republikas meistarsacīkšu «B» un «A» klasēs.

Aizvadīto sezonu «Biokīmika» basketbola komanda aizvadīja tikai apmierinoši. Jo pietkā vieta «B» klasē nav nekāds spožais sasniegums. Neveiksmi piedzīvoja arī republikas lauku sporta spēļu sacensībās. Siem zaudējumiem ir savas likumsakarības un krist panikā nebūt nevajag. Komanda ir spējīga atgriezties «A» klasē un parādīt savu labāko spēli. «Biokīmiki» ir atgriezies Uldis Skreivers, spēlēja Juris Iesalnieks, Andris Cevers, Guntis Endzelis, arī pats Nikolajs Romanenko un citi spēlētāji vēl ir formā.

To pašu varētu teikt par sieviešu komandu, kurā pagaidām pamatā spēlē sporta kluba «Cerība» meitenes. Komandā ir atgriezusies Maija Skrūzmane. Viena, kā arī Ineta Aizpure, Ira Mihaļuka, Ināra Kudīna un Ieva Skagale iznesa galveno slodzi, spēlējot republikas meistarsacīkšu «B» klases sacensībās, kur meitenes izcīnīja 4. vietu. Pirmoreiz Līvānu basketbolistes piedalījās republikas lauku sporta spēļu sacensībās. Debitējot tik svarīgā sporta forumā, līvānie-

tes ieguva 5. vietu. Šodien treneris tic, ka tuvākajā laikā basketbolistes spēš cīnīties par iekļūšanu «A» klasē, lai spēlētu ar republikas spēcīgākajām sieviešu komandām.

Vēl par to, kā Līvānu bērnu un jauniešu basketbols izskatās vienaudžu konkurencē. Republikas bērnu un jauniešu spartakiādes sacensībās vidējās grupas meitenes šogad palika 11. vietā. Piedalījās 13 komandas. Vecākās grupas, kur sacentās 15 komandas, spēlētājas iekļuva septītajā vietā. Šādā pat vietā arī jaunākās grupas meitenes. Tiesa, šeit sacensības notika starp 19 komandām. Jaunākās grupas zēni spēlēja 19 komandu konkurencē un ierindojās 15. vietā.

Par trenera kvalifikāciju un arī ieguldīto darbu allaž liecina tas, vai viņš spējis atrastīt apdāvināto audzēkņu talantu. Nikolajs Romanenko šajā ziņā ir veiksminieks. Viņa audzēkne Ira Mihaļuka republikas skolēnu izlases komandas sastāvā spēlēja Padomju Savienības meistarsacīkstēs. Komanda kļuva par brozas medaļu īpašnieci. Tātad — viena medaļa atceļoja uz Līvāniem. Otrs (vai, precīzāk sakot, pirmais izlases komandas dalībnieks) bija Artis Veigurs.

Un tomēr treneris visai atturēti vērtē basketbola vietu rajona sporta dzīvē. Viņa vārdiem runājot, istas rajona izlases praktiski nav. Spēlē taču tikai līvānieši. Kaut gan groza bumbu mīloši un spējīgi to spēlēt būtu arī citu skolu bērni un jaunieši, tāpat pieaugušie.

Dzīve let uz priekšu, bet iecere attīstīt basketbolu visā rajonā ir palikusi tikai ieceres līmenī, — saka Nikolajs Romanenko. Un tomēr viņš tic, ka tuvākajā laikā basketbolu spēlēs gan preiļieši, gan citu skolu bērni. Galu galā jārod iespēja arī lauku bērniem, kuriem ir interese par sportu, nodarboties kaut vai pilsētas skolu treniņgrupās. Tas, ka šodien basketbolam jau vajadzētu izlauzīties

arā no Līvānu «sienām», ir fakts. Nāk jaunā treneru maiņa. Līvānos šogad darba gaitas uzsācis Nikolajs Romanenko audzēknis Guntis Endzelis. Viņš pašlaik strādā ar zēniem. Jo divaina situācija bija Līvānos. Ir «Biokīmika» meistarkomanda, bet kas gatavotu tai rezervi — jauniešus, nav. Ar bērniem strādā arī Irina Romanenko. Treneris cer, ka pārējie jaunieši, kuri izgājuši basketbola skolu gan «Biokīmika», gan sieviešu komandā, pēcāk būs Līvānu basketbolistu audzinātāji. Tāpēc šodk Nikolajs Romanenko grib īstenot savu ieceri, atvērt basketbola grupas Preiļos. Cik tas ir reāli un cik ātri izdosies, rādīs laiks. Taču N. Romanenko uzskata (vai gan viņam var nepiekrīst), ka bērniem jāļauj izvēlēties, kādā sporta veidā trenēties. Bet sporta grupu nekad nebūs par daudz. Tāpat kā nekad nav par daudz sacensību.

Un vēl viena sāpīga problēma ne tikai iebraucējiem Līvānos, bet arī speciālistiem, ko neizdodas atrisināt. Viesnīca. Ja tās nav, tad Līvānos nav iespējams organizēt turnīrus, draudzības sacensības. Un varbūt tieši tāpēc līvāniešiem — gan skolēnu, gan pieaugušo komandām, maz sacensību. Trenera viedoklis: abās pilsētās vajadzētu uzcelt nelielus sporta internātus. Tur būtu naktsmitnes vieskomandām, bet ikdienā tur bez bažām varētu dzīvot un mācīties lauku skolu bērni, kuri trenējas sporta klubā «Cerība». Jo mēs visi zinām, kādi sadzīves apstākļi ir skolu internātos. Vai tā ir reāla cerība? Tas lielā mērā ir atkarīgs gan no rajona vadības, gan uzņēmumu ieinteresētības. Bet bērniem, sportam, veselīgai un stiprai jaunajai paaudzei to vajag. Kaut šo trenera (jāsaka, laba trenera) vēlējumu sadzirdētu tie cilvēki un vadītāji, kuri lietas labā var kaut ko darīt.

Aina ILJINA

DAŽĀDI

PIRCĒJU ZINĀSANAI!

No 1990. gada 1. oktobra tiek ieviesta TALONU SISTĒMA PUTRAIMU UN MAKARONU IZSTRĀDĀJUMU IEGĀDEI. Pret saimniecības ziepju talonu 1990. gada oktobrim pārdos 1 kg putraimu, bet pret veļas pulvera talonu 1990. gada oktobrim — 1 kg makaronu izstrādājumu. Taloni būs derīgi visu ceturksni.

Patērētāju biedrību savienības valde

LĪVĀNU SABIEDRISKĀS EDINĀSANAS APVIENĪBAS NOLIKTAVĀ no iedzīvotājiem par līgumcēnām pieņem ābolus, ķirbjus, kolrābjus, rutkus, kabačus, zaļumus. Izziņas pa tālruni 44437.

CĪENĪJAMIE RAJONA UN LĪVĀNU IEDZĪVOTĀJI!

KOOPERATĪVS «AMATNIEKS» piedāvā pakalpojumus DAŽĀDU PRIEKŠMETU IZGĀTAVOSANĀ NO METĀLA par līgumcēnām. Var iegādāties gatavus izstrādājumus.

Griezties LEBR remontu mehāniskajā cehā, Tālrunis izziņām: 43768.

PERK klavieres. Telefons: Gulbene 23098. Prasīt Juri vai Irīnu.

SVECĪŠU VAKARI RUSONAS PAGASTĀ

notiks:

30. septembrī

Kristapiņu kapos plkst. 17.00,

Antonišķu kapos plkst. 18.00,

Eisāgu kapos plkst. 19.00,

Gailišu kapos plkst. 20.00;

7. oktobrī

Rutuļu kapos plkst. 17.00,

Ondzuļu kapos plkst. 18.00,

Zagatu kapos plkst. 19.00,

Eikšas kapos plkst. 20.00.